

VICTORIA HISLOP

Plaza Granada

band 1

ABCOUDE

GROTE LETTER BIBLIOTHEEK

Granada, 2001

De twee vrouwen waren net gaan zitten. Ze waren als laatsten toegelaten voordat de knorrige *gitano* de grendels vastberaden op de deur had geschoven.

Vijf meisjes met ravenzwart haar en wijde, achter hen aan slepende rokken kwamen op. Ze gingen gekleed in strakke jurken in felrood, feloranje, gifgroen en okergeel. De levendige kleuren, een cocktail van zware geuren, de snelheid waarmee ze hun entree maakten en hun arrogante houding waren overweldigend, bestudeerd dramatisch. Achter hen aan kwamen drie mannen, somber gekleed als voor een begrafenis: gitzwart van hun geoliede haar tot hun handgemaakte leren schoenen.

De sfeer veranderde toen het vage, etherische geluid van handpalmen die zacht tegen handpalmen tikten de stilte doorbrak. Een man streek met zijn vingers over snaren. Een andere man jammerde diep en klaaglijk en dat veranderde al snel in gezang. Zijn raspende

stem paste bij de ruwe ambiance en bij zijn ruige, pokdalige gezicht. Alleen de zanger en zijn groep begrepen het obscure patois, maar de overige aanwezigen konden de betekenis ervan aanvoelen. Liefde was verloren gegaan.

Zo ging het vijf minuten door. Het vijftigkoppige publiek zat in het donker langs de muren van een van de vochtige *cueva's* van Granada en durfde nauwelijks adem te halen. Het lied eindigde niet op een duidelijk bepaald moment – het vervaagde gewoon – en de meisjes vertrokken weer: rauw sensueel in hun manier van lopen, hun ogen strak op de deur voor hen gericht, de aanwezigheid van de buitenlanders niet eens erkennend. Deze donkere ruimte had iets dreigends.

‘Was dat alles?’ vroeg een van de laatkomers fluisterend.

‘Dat hoop ik niet,’ reageerde haar vriendin.

Een paar momenten hing een buitengewone spanning in de lucht. Toen bereikte hen een zoet, aanhoudend geluid. Geen muziek maar een zacht gesnor van castagnetten.

Een van de meisjes kwam terug. Ze stamp-te met haar voeten terwijl ze de als een gang ogende ruimte door liep en de gerimpelde stroken van haar rok de voeten beroerden van

de toeristen op de eerste rij. De stof van haar jurk – feloranje met immense zwarte noppen – stond strak om haar buik en borsten. Naden hielden het maar net. Haar voeten stampten op het hout van de dansvloer, ritmisch: *een-twee-een-twee-een-twee-drie-een-twee-drie-een-twee...*

Toen kwamen haar handen omhoog. De castagnetten roffelden diep en bevredigend en ze begon langzaam rond te draaien. Terwijl ze dat deed tikten haar vingers voortdurend tegen de kleine zwarte schijven in haar handen. Het publiek was betoverd.

Een klaaglijke melodie begeleidde de danseres en ze hield haar ogen voornamelijk neergeslagen. Ze ging door, geheel in een eigen trance. Als ze zich met de muziek verbonden voelde, liet ze dat niet blijken en als ze zich van de aanwezigheid van haar publiek bewust was, merkte dat daar niets van. De uitdrukking op haar gezicht was uiterst geconcentreerd en haar ogen keken in een andere wereld die zij alleen kon zien. De stof onder haar armen werd donker van het transpireren en zweetdruppels verschenen op haar voorhoofd terwijl ze steeds sneller en sneller werfelde.

De dans eindigde zoals die was begonnen. Met een beslissende stamp van haar voet. Een punt. Ze hield haar handen boven haar hoofd en keek naar het lage, gewelfde plafond. De reactie van het publiek werd niet erkend. Wat haar betrof had dat er net zogoed niet kunnen zijn. Het was warmer geworden in de ruimte en degenen die vooraan zaten ademden de koppige mengeling in van door haar verspreide geuren: muskus en transpiratie.

Al toen ze het podium af liep nam een ander meisje het van haar over. De tweede danseres had iets ongeduldigs, alsof ze het optreden zo snel mogelijk achter de rug wilde hebben. Nog meer zwarte noppen zwommen voor de ogen van het publiek, deze keer op glanzend rood. Watervallen zwarte, krullende haren vielen over het zigeunerachtige gezicht, waardoor dat aan het oog werd onttrokken, met uitzondering van de zwart omlijnde Arabische ogen. Nu waren er geen castagnetten, maar wel het eindeloos herhaalde gestamp van voeten: *klak-klik-klik, klak-klik-klik, klak-klik-klik...*

De beweging van hak naar neus en terug leek onmogelijk snel. De zware zwarte schoenen met hun hoge, stevige hakken en met

staal beslagen neuzen vibreerden op het podium. Haar knieën moesten duizend schokgolven te verwerken hebben gekregen. Even zweeg de zanger en staarde naar de vloer, alsof hij in steen zou kunnen veranderen wanneer hij in de ogen van deze donkere schoonheid keek. Het was onmogelijk te bepalen of de gitaarspeler het tempo van haar stampende voeten volgde, of dat hij het tempo dicteerde. De communicatie tussen hen was naadloos. Uitdagend trok ze zware lagen van haar rok omhoog om welgevormde benen in donkere kousen te laten zien, en ook de snelheid en het ritme van haar voetenwerk. De dans bereikte een crescendo terwijl het meisje – half ronddraaiende derwisj, half alleen haar bovenlichaam draaiend – bleef wervelen. De roos die ze in haar haren had gestoken vloog het publiek in. Ze bukte zich niet om de bloem op te pakken en marcheerde vrijwel voordat hij was gevallen de ruimte uit. Het was een introvert optreden geweest, dat tegelijkertijd een groot zelfvertrouwen had uitgestraald.

De eerste danseres en de begeleider liepen met uitdrukingsloze gezichten achter haar aan de grot uit, ondanks het applaus nog altijd

onverschillig jegens hun publiek.

Voor het eind van de show traden nog zes andere dansers op en ieder van hen bracht eenzelfde verontrustende hartstocht, woede en verdriet over. Er was een man wiens bewegingen even uitdagend waren als die van een prostituee, een meisje dat een verdriet uitbeelde dat niet paste bij haar extreem jonge leeftijd, en een oudere vrouw in wier gerimpelde gezicht zeventig jaren van lijden waren geëet.

Uiteindelijk gingen de lichten aan. Terwijl het publiek vertrok kon het een glimp van de danseressen en hun begeleider opvangen in een kleine achterkamer, rokend en drinkend uit grote glazen die tot de rand met goedkope whisky waren gevuld. Ze hadden drie kwartier de tijd tot hun volgende optreden.

Het was benauwd geweest in de ruimte, die stonk naar alcohol, zweet en lang geleden gerookte sigaren, en de mensen waren blij de koele avondlucht in te kunnen lopen. Die was helder en zuiver en bracht hun in herinnering dat ze niet ver van de bergen vandaan waren.

‘Dat was buitengewoon,’ zei Sonia tegen haar vriendin. Ze wist niet precies wat ze daarmee bedoelde, maar het was het enige

woord dat passend leek.

‘Ja’ zei Maggie. ‘En zo intens.’

‘Inderdaad. Intens. Heel anders dan ik het me had voorgesteld.’

‘Die meisjes zagen er niet bepaald gelukkig uit, hè?’

Sonia nam de moeite niet daarop te reageren. De flamenco had duidelijk weinig met geluk te maken. Dat was ze de afgelopen twee uur gaan beseffen.

Door de met keien bestrate straten liepen ze terug naar het centrum van Granada en raakten de weg kwijt in de oude Moorse wijk: het Albaicín. Proberen een plattegrond te raadplegen was zinloos. De kleine steegjes hadden vrijwel geen van alle een naam en liepen soms dood bij een smalle trap.

De vrouwen wisten al snel weer waar ze waren en toen ze een hoek om gingen zagen ze het Alhambra, nu zacht verlicht. Hoewel het al na middernacht was, overtuigde de amberkleurige gloed waarin de gebouwen baadden hen er bijna van dat de zon nog niet helemaal was ondergegaan. Met zijn vele gecreneleerde, tegen een heldere zwarte lucht afstekende torentjes leek het Alhambra zo uit *Sprookjes uit 1001 nacht* te zijn weggelopen.

Gearmd en zwijgend liepen ze de heuvel verder af. De donkere en statige Maggie paste haar stappen aan die van Sonia aan. Dat deed ze al bijna haar hele leven lang, omdat de twee goede vriendinnen lichamelijk in alle opzichten elkaars tegenpolen waren. Ze hoefden niet te praten. Op dit moment was het geluid van hun voeten op de keien – lijkend op het handgeklap en het getik van de castagnetten van de flamencodansers – aangenamer dan de menselijke stem.

Het was een woensdag laat in februari. Sonia en Maggie waren pas een paar uur eerder gearriveerd, maar toen ze vanaf het vliegveld naar de stad werden gereden was Sonia al onder de bekoring van Granada gekomen. De winterige zonsondergang had de stad in een scherp licht gezet, dramatisch afstekend tegen de achtergrond van de met sneeuw bedekte bergen. Toen de taxi over de snelweg reed, hadden ze een eerste glimp kunnen opvangen van de geometrische contouren van het Alhambra, dat over de rest van de stad leek te waken.

Uiteindelijk was de chauffeur langzamer gaan rijden om de afslag naar het centrum te

kunnen nemen en toen hadden de vrouwen vol bewondering gekeken naar koninklijke pleinen, paleisachtige gebouwen en af en toe een grootse fontein. Tot de man een van de smalle straatjes in draaide die overal in de stad te vinden waren.

Hoewel de moeder van Sonia uit Spanje kwam, was ze pas tweemaal eerder in dit land geweest, beide keren in een badplaats aan de modieuze Costa del Sol, waarvoor voor Britten en Duitsers, die er en masse naartoe gingen, reclame werd gemaakt met zon-het-hele-jaar-door en ontbijt-op-elk-tijdstip-van-de-dag. Wooncomplexen daar in de buurt, voorzien van identieke villa's met fraai bewerkte zuilen en dure smeedijzeren hekken, leken miljoenen kilometers verwijderd van deze eeuwenoude stad met al zijn kronkelende straatjes.

Granada was een stad vol onbekende geuren, een kakofonie van oud en modern, stampvolle cafés, etalages met glanzende taartjes die werden geserveerd door ernstige mannen die trots op hun handel waren, vervallen appartementen met luiken voor de ramen, glimpen van lakens die aan balkons te drogen waren gehangen. Deze stad leefde echt, dacht ze. Van ersatz was hier geen spra-